

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی، درمانی استان اردبیل

پایان نامه جهت دریافت درجه دکترای تخصصی بیماری های داخلی

بررسی اثربخشی دولکستین و گاباپنتین در کاهش درد بیماران با

استئوآرتریت زانو

اساتید راهنما:

دکتر افسانه انتشاری مقدم

دکتر احد اعظمی

استاد مشاور:

دکتر خاطره عیسی زاده فر

نگارش:

دکتر حامد محبی

۱۳۹۸

شماره پایاننامه:

۰۱۴۲

فهرست مطالب

عنوان ..... صفحه

فصل اول: طرح تحقیق

- ۱-۱- مقدمه و بیان مسئله ۱
- ۲-۱- تعریف واژه‌های کلیدی ۳
- ۳-۱- اهداف و فرضیات ۴
- ۱-۳-۱- هدف کلی طرح ۴
- ۲-۳-۱- اهداف اختصاصی طرح ۴
- ۳-۳-۱- اهداف کاربردی ۵
- ۴-۳-۱- فرضیات یا سؤالات ۵

فصل دوم: پیشینه تحقیق

- ۱-۲- مبانی نظری ۶
- ۱-۱-۲- مقدمه ۶
- ۲-۱-۲- درمان‌های غیر داروئی ۷
- ۳-۱-۲- درمان‌های داروئی ۸
- ۴-۱-۲- درمان جراحی ۱۰
- ۲-۲- مطالعات مرتبط ۱۲

فصل سوم: شیوه اجرای تحقیق

- ۱-۳- نوع مطالعه ۱۶
- ۲-۳- محیط پژوهش ۱۶
- ۳-۳- جمعیت مورد مطالعه و حجم نمونه ۱۶
- ۴-۳- معیارهای ورود به مطالعه ۱۷
- ۵-۳- معیارهای خروج از مطالعه ۱۷
- ۶-۳- روش انجام مطالعه ۱۹
- ۵-۳- محدودیت مطالعه ۲۱
- ۶-۳- متغیرهای مورد بررسی ۲۲
- ۱۰-۳- ملاحظات اخلاقی ۲۳

۲۳..... ۱۱-۳- آنالیز آماری

۲۵..... فصل چهارم: نتایج

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۴۰..... ۱-۵- بحث

۴۵..... ۲-۵- نتیجه گیری

۴۶..... ۳-۵- محدودیت پژوهش

۴۷..... ۳-۵- پیشنهادات

۴۸..... فهرست منابع

فهرست جداول

عنوان ..... صفحه

- جدول ۱-۴: یافته های دموگرافیک بین گروه های درمانی ۲۵
- جدول ۲-۴: شدت درد بیماران بر اساس VAS در بین سه گروه در بازه های مختلف ارزیابی ۲۶
- جدول ۳-۴: مقایسه امتیاز کلی و زیر گروه های WOMAC بین سه گروه درمانی ۳۰
- جدول ۴-۴: درصد تغییرات امتیاز WOMAC و زیر گروه های آن در سه گروه مورد بررسی ۳۷

فهرست نمودار ها

عنوان ..... صفحه

- نمودار ۱-۳: فلودیاگرام انجام مطالعه..... ۲۴
- نمودار ۱-۴: سیر تغییرات شدت درد بر اساس VAS در بین سه گروه..... ۲۷
- نمودار ۲-۴: درصد تغییرات امتیاز VAS بین سه گروه درمانی..... ۲۸
- نمودار ۳-۴: سیر تغییرات امتیاز کلی WOMAC در بازه های مختلف بین سه گروه..... ۳۳
- نمودار ۴-۴: سیر تغییرات زیر گروه درد WOMAC در بازه های مختلف بین سه گروه..... ۳۴
- نمودار ۵-۴: سیر تغییرات زیر گروه سفتی WOMAC در بازه های مختلف بین سه گروه..... ۳۵
- نمودار ۶-۴: سیر تغییرات زیر گروه عملکرد فیزیکی WOMAC در بازه های مختلف..... ۳۶
- نمودار ۷-۴: میزان رضایت بیماران از درمان..... ۳۸

فهرست اختصارات

OA	Osteoarthritis
NSAID	Non-Steroidal Anti-inflammatory Drug
WOMAC	Western Ontario and McMaster Universities Osteoarthritis Index
PRP	Platelet-Rich Plasma
VAS.....	Visual Analogue Scale

بررسی اثربخشی دولوکستین و گاباپنتین در کاهش درد بیماران با استئوآرتریت زانو

چکیده

سابقه و هدف: استئوآرتریت (OA) زانو شایعترین فرم آرتریت در سنین بالا می باشد که می تواند منجر به محدودیت فعالیت های روزمره و کاهش کیفیت زندگی شود. ارائه درمانی با بیشترین اثر بخشی و کمترین عارضه مهم می باشد. در مطالعه حاضر ما به بررسی اثربخشی دو داروی دولوکستین و گاباپنتین در بیماران با OA زانو متوسط تا شدید پرداختیم.

مواد و روش کار: در این مطالعه کارآزمایی بالینی، ۱۵۰ بیمار مبتلا به OA زانو متوسط تا شدید به طور تصادفی تحت درمان با دولوکستین ۳۰ میلی گرم (n=۵۰)، گاباپنتین ۳۰۰ میلی گرم (n=۵۰) یا استامینوفن ۱۰۰۰ میلی گرم (n=۵۰) همگی دو بار در روز برای ۱۲ هفته قرار گرفتند. شدت درد بر اساس visual analogue scale (VAS) و وضعیت عملکردی بر اساس Western Ontario and McMaster Universities Osteoarthritis Index (WOMAC) در بازه های قبل، دو هفته، یک و سه ماه بعد از مداخله ارزیابی شدند.

یافته ها: هر دو گروه گاباپنتین و دولوکستین بطور بارزی میزان درصد کاهش VAS بیشتری از گروه استامینوفن داشتند ($p < 0/001$)، بدون وجود تفاوت معنی دار بین دو گروه ($p = 0/33$). امتیاز WOMAC کلی و زیر گروه های آن در گروه گاباپنتین در بازه دو هفته و یک ماهه بعد از درمان نسبت به دولوکستین بالاتر (اثربخشی کمتر) بود که در پایان ماه سوم، هر دو گروه دارای اثربخشی یکسانی بودند. درصد تغییرات در امتیاز WOMAC و زیر گروه های آن در دو گروه گاباپنتین و دولوکستین بطور بارزی بیشتر از گروه استامینوفن بود ($p < 0/001$)، ولی تفاوتی بین دو گروه گاباپنتین و دولوکستین وجود نداشت.

نتیجه گیری: هر دو داروی گاباپنتین و دولوکستین دارای اثرات قابل قبولی و یکسانی در کاهش درد و بهبود عملکردی بیماران با AO زانو در پایان دوره ۳ ماهه می باشند. شروع اثرات دولوکستین از همان هفته های اول می باشد در حالی که اثرات گاباپنتین تدریجی و در پایان ۳ ماه ایجاد می شوند.

کلمات کلیدی: استئوآرتریت زانو، گاباپنتین، دولوکستین، درد